

Sygn. akt II UK 44/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku W. Sp. z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.
przy udziale zainteresowanego J. J.
o wydanie zaświadczenia w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 czerwca 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. - wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) z dnia 8 października 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 83b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 11 ust. 2 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i art. 14 ust. 1 i 2 i art. 19 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przez ich błędną wykładnię, w wyniku, której niezasadnie przyjęto, że W. Sp. z o.o. w spornym okresie prowadził

normalną działalność na terenie Polski w związku, z czym zainteresowany w okresie tym winien podlegać ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, co spowodowało z kolei naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich zastosowanie i niezasadne objęcie zainteresowanego ubezpieczeniami społecznymi, jako pracownika na terenie Polski.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne związane z ustaleniem czy dane przedsiębiorstwo będące agencją pracy tymczasowej prowadzi <<znaczną część>> działalności na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę>> tj. czy prowadzona przez niego tam działalność ma charakter <<normalnej>> w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 w zw. art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009 w sytuacji, w której obroty osiągane przez to przedsiębiorstwo w państwie, w którym ma swoją siedzibę wynoszą znacznie mniej niż 25%, a nadto przeważająca liczba kontraktów realizowana jest poza granicami kraju siedziby, jak i przeważająca liczba pracowników jest delegowana do pracy poza granice kraju siedziby, a nadto przychód ze sprzedaży w kraju siedziby jest wielokrotnie niższy od przychodu ze sprzedaży poza granicami kraju, przy założeniu, że w kraju siedziby prowadzona jest głównie działalność administracyjna” a także, że „w przedmiotowej sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a to art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 oraz art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w kontekście warunków, jakie musi spełnić przedsiębiorca, aby uznać, iż prowadzi on znaczną (normalną) działalność w Polsce, co z kolei warunkowałoby przy spełnieniu pozostałych warunków uznanie, iż pracownik delegowany takiego przedsiębiorcy podlegałby ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego o treści przywołanej wyżej. Dotyczy ono przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L.04.166.1) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. (Dz.U. UE. L.284.1), wykonującego rozporządzenie nr 883/2004. Zgodnie z art. 12 ust. 1 pierwszego z powołanych rozporządzeń osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w Państwie Członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie tam prowadzi swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego Państwa Członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną osobę. Natomiast w art. 14 ust. 2 drugiego rozporządzenia doprecyzowano, że przedmiotowe sformułowanie odnosi się do pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Unormowanie to stanowi odstępstwo od generalnej reguły regułą podleganie pracowników najemnych systemowi zabezpieczenia społecznego kraju, w którym jest świadczona praca (*lex loci laboris*).

Skarżącemu chodzi o wyjaśnienia pojęcia „normalnej działalności” doprecyzowanej zwrotem „znaczną część działalności”. Kwestia ta była już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w wielu sprawach rozstrzyganych jeszcze na tle rozporządzenia Rady (EWG) z dnia 14 czerwca 1971 r. nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. UE. L.71.149.2 ze zm.). Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że przy ustalaniu, czy przedsiębiorstwo delegujące do pracy za granicą zwyczajowo lub zwykle prowadzi na znaczną skalę taką działalność na terytorium państwa wysyłającego, należy brać pod uwagę między innymi: miejsce, gdzie przedsiębiorstwo wysyłające i jego władze są zlokalizowane, liczbę personelu administracyjnego pracującego w państwie wysyłającym, w którym ma zarejestrowaną siedzibę oraz w państwie zatrudnienia, miejsce rekrutacji oddelegowanych oraz miejsce zawierania większości umów z klientami, prawo właściwe dla umów zawieranych przez przedsiębiorstwo wysyłające z jego pracownikami z jednej strony oraz z jego klientami z drugiej strony, jak również wielkość obrotów w każdym państwie członkowskim w odpowiednio wybranym typowym okresie. Lista tych kryteriów nie wyczerpuje wszystkich możliwości ustalenia prowadzenia przez agencję pracy tymczasowej działalności godnej odnotowania na terenie kraju wysyłającego i może być uzupełniania lub dostosowywana do konkretnego przypadku. Wszystko to sprawia, że o podleganiu właściwemu systemowi zabezpieczenia społecznego pracowników tymczasowych zatrudnionych wyłącznie w celu oddelegowania do pracy w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, oprócz formalnych więzi pozostawania w stosunku pracy pomiędzy pracownikiem i przedsiębiorstwem wysyłającym oraz przynależności do porządku prawa pracy państwa delegującego w zakresie zawierania umów o pracę, podejmowania decyzji w przedmiocie rodzaju pracy, wynagradzania za jej wykonywanie i zwalniania pracowników, przesądza prowadzenie przez agencję pracy tymczasowej także zwykłej (normalnej) działalności godnej odnotowania w państwie wysyłającym, w którym ma zarejestrowaną siedzibę, która nie może ograniczać się do wykonywania wewnętrznych czynności administracyjnych związanych z prowadzeniem

przedsiębiorstwa. Sąd Najwyższy podkreślał też, że przedstawiana wykładnia znalazła potwierdzenie i doprecyzowanie w art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 oraz art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, stwierdzając, że nowe regulacje są zgodne z dotychczasowym rozumieniem poprzednich przepisów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 maja 2010 r., II UK 319/09, LEX nr 604217; 8 czerwca 2010 r., II UK 3/10, LEX nr 619636, z dnia 5 maja 2010 r., I UK 1/10, LEX nr 602670; 13 maja 2010 r., II UK 379/09, LEX nr 611415; 11 maja 2010 r., I UK 389/09, LEX nr 863996).

Skarżący powołuje się także na potrzebę wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta zachodzi wtedy, kiedy niejednolita wykładnia wskazanego przepisu wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Jak wynika z przedstawionego wyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego, rozumienie komentowanych przepisów jest jednolite, zatem nie wiadomo, na jakie rozbieżności w tym zakresie powołuje się skarżący. Różne orzeczenia Sądu Najwyższego (lub sądów powszechnych) na tle omawianych regulacji mogą zatem wynikać z odmienności stanów faktycznych. Poza tym trzeba zauważyć, że rozbieżność w orzecznictwie sądów, o której mowa jest w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., nie może być utożsamiana z rozbieżnością w sposobie interpretacji lub stosowania przepisów prawnych przez sąd pierwszej oraz sąd drugiej instancji w związku z orzekaniem w tej samej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2004 r., I PK 557/02, LEX nr 79070).

Nie można zatem uznać, że w sprawie występuje zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd w licznych wcześniejszych orzeczeniach co do interpretacji wskazywanych w podstawach kasacyjnych przepisów, uwzględniający postulowane stanowisko

skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Dodać też trzeba, że w rzeczywistości skarżącemu chodzi o błędną subsumcję stanu faktycznego niniejszej sprawy pod przywołane wyżej normy prawa wspólnotowego, ale Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie innej przesłanki niż przez niego wskazana.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.